

**ประเด็นตอบคำถามเกี่ยวกับพระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือฟื้นฟู
ผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2564**

ภาพรวม

1.1 ธปท. ได้ดำเนินการอย่างไรเพื่อให้แน่ใจว่าผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 จะได้รับความช่วยเหลือตามวัตถุประสงค์ของพระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2564 (พ.ร.ก. ฟื้นฟู) อย่างแท้จริง

• ในการออกแบบให้มาตรการใน พ.ร.ก. ฟื้นฟูฉบับนี้ ตอบโจทย์ความต้องการของลูกหนี้ได้หลากหลายกลุ่ม และทันต่อเหตุการณ์ **ก.คลัง และ ธปท. ได้ประสานความร่วมมือและหารือกับผู้เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด** ทั้งในส่วนของลูกหนี้ ผ่านสมาคมต่าง ๆ เช่น สมาหุการค้ำแห่งประเทศไทย สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาคมโรงแรมไทย และส่วนของผู้หนี้ยี่เป็นสถาบันการเงินต่าง ๆ ตลอดจนหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนมาตรการ เพื่อปรับรูปแบบ เงื่อนไข และหลักเกณฑ์ของมาตรการ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ความเสี่ยงในระยะยาวได้มากขึ้น ครอบคลุมรูปแบบการแก้ปัญหาที่หลากหลายขึ้น และยืดหยุ่นรองรับสถานการณ์ความไม่แน่นอน โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันในการช่วยเหลือธุรกิจที่มีศักยภาพแต่ได้รับผลกระทบรุนแรง ให้สามารถประคับประคองกิจการและพยุงการจ้างงาน รวมทั้งมีโอกาศที่จะฟื้นฟูศักยภาพและปรับธุรกิจเพื่อรองรับโลกยุคหลังโควิด 19 ในระยะต่อไป

• จากการหารือร่วมกันในส่วนของมาตรการสินเชื่อฟื้นฟู ได้มีการปรับปรุงเงื่อนไขและกลไกจากมาตรการ Soft Loan เดิม ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่รุนแรงและยืดเยื้อกว่าคาด รวมถึงเอื้อให้ธุรกิจเข้าถึงสินเชื่อได้มากขึ้น กล่าวคือ

- (1) ขยายขอบเขตให้ครอบคลุมธุรกิจในวงกว้างขึ้นโดยให้ผู้ประกอบการที่ไม่มีวงเงินสินเชื่อกับสถาบันการเงิน สามารถมาขอสินเชื่อฟื้นฟูได้
- (2) ขยายเวลาการให้ความช่วยเหลือให้ยาวขึ้น จากเดิม 2 ปี เป็น 5 ปี ให้สอดคล้องกับการที่ธุรกิจต้องใช้เวลาในการฟื้นตัว
- (3) ขยายวงเงินให้เพียงพอรองรับความต้องการของลูกหนี้ จากเดิมที่ร้อยละ 20 ของยอดคงค้างสินเชื่อ เป็นร้อยละ 30 ของวงเงินสินเชื่อ เพื่อให้ธุรกิจมีสภาพคล่องมากขึ้นในการรองรับผลกระทบที่รุนแรงขึ้น
- (4) กำหนดอัตราดอกเบี้ยให้เหมาะสมและเอื้อต่อการปล่อยสินเชื่อ โดยเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 5 ตลอดระยะเวลา 5 ปี โดยในช่วง 2 ปีแรกกำหนดให้อยู่ที่ร้อยละ 2 และลูกหนี้ได้รับยกเว้นดอกเบี้ยในช่วง 6 เดือนแรก
- (5) ปรับใช้กลไกค้ำประกันของรัฐ โดยบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) และเพิ่มอัตราการค้ำประกันสินเชื่อ จากระดับไม่เกินร้อยละ 30 ในภาวะปกติ เป็นร้อยละ 40 ของความเสียหายที่จะเกิดขึ้น นอกจากนี้ ยังกำหนดอัตราการค้ำประกันต่อรายที่สูงขึ้น สำหรับ SMEs รายเล็กที่มีความเปราะบางสูงหรือต้องใช้เวลาในการฟื้นตัวนานกว่ากลุ่มอื่น

• นอกจากนี้ ธปท. ได้มีการติดตามการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของสถาบันการเงินอย่างต่อเนื่อง เช่น กำหนดให้ สถาบันการเงินส่งรายงานความคืบหน้าของการให้สินเชื่อเป็นประจำทุกเดือน เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการติดตามและประเมินผลของมาตรการในด้านที่สำคัญต่าง ๆ เช่น การกระจายตัวของสินเชื่อปล่อยใหม่ตามภาคเศรษฐกิจ และขนาดของผู้ประกอบการ เป็นต้น และกำชับสถาบันการเงินให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง ทั้งลูกหนี้เดิมและลูกหนี้ใหม่ โดยให้ความสำคัญกับผู้ประกอบการรายขนาดเล็กและผู้ประกอบการในทุกอุตสาหกรรม

1.2 เพื่อให้วงเงินสินเชื่อกระจายสู่ผู้ประกอบการอย่างรวดเร็วและทั่วถึง รวมถึงสร้างบรรยากาศการแข่งขันให้กับภาคเอกชนในการให้สินเชื่อแก่ผู้ประกอบการโดยทางอ้อม ควรดำเนินมาตรการภายใต้ พ.ร.ก. ฟื้นฟูในรูปแบบโครงการ PSA โดยให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการจะเหมาะสมกว่าหรือไม่

• เพื่อให้มาตรการให้ความช่วยเหลือภายใต้ พ.ร.ก. ฟื้นฟู สามารถกระจายลงสู่ผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และทั่วถึง รวมถึงไม่เป็นภาระทางการคลังมากจนเกินไป ก.คลัง และ ธปท. จึงได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์และ SFIs (สถาบันการเงิน: สง.) เป็นเครื่องมือในการส่งผ่านความช่วยเหลือตามมาตรการภายใต้ พ.ร.ก. ฟื้นฟู ไปยังผู้ประกอบการทั้งที่เป็นลูกค้าเดิมและลูกค้าใหม่ที่กระจายตัวอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ

• เนื่องจากผู้ดำเนินการในการกระจายสภาพคล่องเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ลูกหนี้ พึ่งเป็นผู้ที่มีข้อมูลและระบบที่พร้อม กลไกบริหารความเสี่ยงที่ดี เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ได้อย่างเหมาะสมและทันการณ์ ซึ่งในสถานการณ์ปัจจุบัน สถาบันการเงิน ดูเหมือนจะเป็นตัวเลือกที่พร้อมที่สุด จากเหตุผลต่าง ๆ ได้แก่

1. สง. มีข้อมูล เข้าใจธุรกิจ รวมทั้งมีการคัดกรองลูกหนี้และจัดสรรสินเชื่อที่เป็นระบบ ทำให้สามารถส่งผ่านความช่วยเหลือได้รวดเร็วกว่า เมื่อเทียบกับการใช้กลไกภาครัฐหรือให้ ธปท. เป็นผู้ดำเนินการ
2. สง. มีกลไกการประเมินความเสี่ยงในการให้สินเชื่อ ที่ช่วยคัดกรองให้ได้ลูกหนี้ที่ได้รับความเดือดร้อน แต่ยังมีแนวโน้มที่จะกลับมาดำเนินกิจการได้ ซึ่งจะช่วยลดความเสียหายทางการเงินและบรรเทาภาระงบประมาณในอนาคต
3. เพื่อให้ สง. มั่นใจในการปล่อยสินเชื่อให้ลูกหนี้ที่เสี่ยงได้มากขึ้น ภายใต้สถานการณ์ที่ยังไม่แน่นอน พ.ร.ก. นี้ จึงได้ออกแบบให้เพิ่มกลไก บสย. เข้ามาช่วยค้ำประกันความเสียหาย
4. ธปท. สามารถติดตามและดูแลการดำเนินงานของ สง. สถาบันการเงินได้ใกล้ชิด ซึ่ง ธปท. ได้ออกประกาศและกฎเกณฑ์เป็นแนวปฏิบัติให้กับ สง. เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามเจตนารมณ์ของ พ.ร.ก. ด้วย

1.3 ธปท. มีการประเมินประสิทธิผลของมาตรการอย่างไร เหตุใดปริมาณการให้สินเชื่อฟื้นฟู และโครงการพักทรัพย์ พักหนี้ จึงมียอดเข้ามาตรการเพียงเล็กน้อย

- พ.ร.ก. ฟื้นฟู ได้กำหนดกรอบระยะเวลาที่ยาวขึ้น เป็น 2 ปี และขยายต่อได้อีก 1 ปี ตามมติ ครม. สะท้อนสถานการณ์โควิดที่ยังไม่แน่นอนและยืดเยื้อ ยอดการขอสินเชื่อฟื้นฟูจึงไม่ได้สูงทันที
- ภายหลังออกมาตรการ แต่จะเป็นการทยอยขอสินเชื่อตามแนวโน้มการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ ดังนี้
- ระยะที่ 1 ในช่วง 6 เดือนแรก/โควิดยังไม่คลี่คลาย เป็นสินเชื่อเสริมสภาพคล่องเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนและประคับประคองธุรกิจ เช่น นำมาจ่ายเป็นค่าน้ำค่าไฟ และค่าจ้างพนักงาน เป็นต้น
 - ระยะที่ 2 เป็นสินเชื่อในการปรับปรุงเพื่อเตรียมพร้อมก่อนเปิดกิจการ
 - ระยะที่ 3 เป็นสินเชื่อเพื่อการขยายและฟื้นฟูกิจการเมื่อธุรกิจมีกลับมาสู่ระดับปกติ

- ข้อมูลอนุมัติสินเชื่อฟื้นฟูในช่วงเดือนแรก จึงตรงกับระยะที่ 1 เน้นเงินกู้ห่อเลี้ยงกิจการพุงการจ้างงาน ไม่ให้ลูกจ้างต้องถูกพักงานชั่วคราวหรือเลิกจ้างถาวร โดยเฉพาะในกลุ่มกิจการขนาดเล็กสายป่านสั้นที่ได้รับผลกระทบซ้ำเติมในช่วงนี้
- ทั้งนี้ เมื่อสถานการณ์โควิดคลี่คลาย (เกิด herd immunity) ความต้องการสินเชื่อจะเข้าสู่ระยะที่ 2 และระยะที่ 3 ตามลำดับ คาดว่าวงเงินสินเชื่ออนุมัติต่อรายจะมีขนาดใหญ่ขึ้น และกระจายสู่ผู้ประกอบการธุรกิจทุกขนาดที่จะกลับมาลงทุนเปิดกิจการหรือปรับรูปแบบธุรกิจ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการจ้างงานใหม่และยกระดับศักยภาพของเศรษฐกิจ
- สำหรับ โครงการพักทรัพย์ พักหนี้ เป็นโครงการใหม่ที่มีรายละเอียดและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ต้องใช้เวลาในการเจรจาข้อสรุปร่วมกันระหว่างสถาบันการเงินและลูกหนี้แต่ละคู่สัญญา ภายใต้กรอบสัญญาที่ ธพท. และสมาคม สง. ได้ร่วมกันกำหนดข้อความมาตรฐานในประเด็นสำคัญไว้ให้ อย่างไรก็ตาม หากสิทธิประโยชน์ด้านภาษี ซึ่งปัจจุบัน ครม. ได้อนุมัติหลักการแล้วเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2564 มีผลบังคับใช้ ธพท. คาดว่ายอดการเข้าร่วมโครงการนี้จะเพิ่มขึ้นตามความต้องการ นอกจากนี้ จากผลสำรวจของสมาคมโรงแรมไทยพบว่า โรงแรมสมาชิกฯ หลายแห่งให้ความสนใจและอยู่ระหว่างเจรจากับเจ้าหนี้สถาบันการเงิน เพราะเห็นว่าโครงการฯ ช่วยตอบโจทย์เจ้าของโรงแรมที่ได้รับผลกระทบหนัก ให้มีทางเลือกในการเจรจาต่อรอง ไม่ถูกถดถอยราคาบังคับขายทรัพย์สิน (fire sale) และรักษากิจการให้อยู่กับเจ้าของคนไทยต่อไปได้
- อย่างไรก็ตาม มาตรการสินเชื่อฟื้นฟูและโครงการพักทรัพย์ พักหนี้ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของมาตรการที่ ธพท. ออกเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ลูกหนี้ ซึ่งเป็นการปิด gap ที่มีอยู่ โดยอาจไม่สามารถตอบโจทย์การแก้ปัญหาได้ทั้งหมด ซึ่งที่ผ่านมา ธพท. ได้มีมาตรการอื่น ๆ ที่ออกมาเพื่อเร่งแก้ปัญหาหนี้ โดยเฉพาะสำหรับกลุ่มลูกหนี้รายย่อย และ SMEs ที่ได้รับผลกระทบอย่างหนัก นอกจากนี้ยังมีมาตรการภาครัฐผ่าน SFIs ที่จะช่วยสนับสนุนผู้ประกอบการเพิ่มเติม
- ในระยะข้างหน้า เนื่องจากสถานการณ์โควิด 19 ยังมีความไม่แน่นอนสูง หาก ธพท. พบว่ามีเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคหรือไม่เหมาะสมต่อสถานการณ์ ธพท. จะเร่งพิจารณาปรับปรุงเงื่อนไขมาตรการร่วมกับทั้งเจ้าหนี้และลูกหนี้อย่างใกล้ชิด ในลักษณะเดียวกับการออกแบบมาตรการ เพื่อให้สามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง และเกิดการส่งผ่านความช่วยเหลือไปยังภาคธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันการณ์

มาตรการสินเชื่อฟื้นฟู

2.1 ธพท. กำหนดเงื่อนไขอย่างไร เพื่อไม่ให้ผู้ได้รับประโยชน์ตาม พ.ร.ก. ฟื้นฟู ซ้ำซ้อนกับผู้ได้รับประโยชน์ตาม พ.ร.ก. Soft loan

- เพื่อให้มาตรการให้ความช่วยเหลือภายใต้ พ.ร.ก. Soft loan และ พ.ร.ก. ฟื้นฟู สามารถกระจายลงสู่ผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม แม้ว่าจะมีความแตกต่างของช่วงเวลาที่ได้มีการตรากฎหมายข้างต้น ก.คลัง และ ธพท. จึงได้ออกแบบกลไกเพื่อควบคุมให้ผู้ประกอบการที่ทั้งเคยได้รับสินเชื่อภายใต้ พ.ร.ก. Soft loan มาก่อน และผู้ประกอบการที่เพิ่งขอยื่นขอสินเชื่อภายใต้ พ.ร.ก. ฟื้นฟู เป็นครั้งแรก สามารถเข้าถึงความช่วยเหลือได้อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม โดยกำหนดเพดานวงเงินสินเชื่อรวม ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการแต่ละรายสามารถได้รับสินเชื่อภายใต้ พ.ร.ก. Soft loan และ พ.ร.ก. ฟื้นฟู รวมทั้งสิ้น

ไม่เกินร้อยละ 30 ของวงเงินสินเชื่อที่ได้รับอนุมัติ ณ 31 ธ.ค. 62 หรือ ณ วันที่ 28 ก.พ. 64 แล้วแต่ยอดใดจะสูงกว่า แต่ไม่เกิน 150 ล้านบาทต่อสถาบันการเงิน

2.2 ธปท. มีแนวทางดำเนินการอย่างไรเพื่อให้ผู้ประกอบการ SMEs ขนาดเล็กทราบรายละเอียดและสิทธิที่พึงได้รับตามมาตรการสินเชื่อฟื้นฟู

- ที่ผ่านมา ธปท. ได้สื่อสารข้อมูลและรายละเอียดมาตรการฟื้นฟูเพื่อให้ประชาชนรับทราบผ่านหลายช่องทาง เช่น ทางเว็บไซต์ ธปท. Facebook ธปท. และ call center มาตรการฟื้นฟู รวมถึงจัดงานแถลงข่าวกับสื่อมวลชนเพื่อส่งผ่านข้อมูลไปยังประชาชน พร้อมทั้งเผยแพร่ Q&A สำหรับประชาชนผ่านทางเว็บไซต์ <https://www.bot.or.th/covid19> และการให้สัมภาษณ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ด้วย
- นอกจากนี้ ธปท. ยังได้มีการสื่อสารโดยตรงกับผู้ประกอบการผ่านทางสมาคมผู้ประกอบการต่าง ๆ เพื่อบรรยายและให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรการ พร้อมตอบข้อซักถามและข้อกังวลของผู้ประกอบการ รวมถึงกำชับให้สถาบันการเงินสื่อสารข้อมูลและรายละเอียดมาตรการฟื้นฟูให้ลูกหนี้รับทราบผ่านทางช่องทางของสาขาของสถาบันการเงิน โดยได้มีการจัดเตรียม factsheet ข้อมูลมาตรการสำหรับให้สถาบันการเงินใช้เป็นเครื่องมือประกอบการสื่อสารกับลูกค้า

2.3 ธปท. จะดำเนินการอย่างไรเพื่อให้ความช่วยเหลือกระจายไปสู่ผู้ประกอบการรายเล็ก รวมถึงร้านค้าปลีกอย่างทั่วถึง ตลอดจนสื่อสารเพื่อให้ผู้ประกอบการดังกล่าวรับทราบถึงรายละเอียดและสิทธิที่พึงได้รับตามมาตรการสินเชื่อฟื้นฟู

- ในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน ผู้ประกอบการธุรกิจ SME โดยเฉพาะขนาดกลางและเล็ก เป็นกลุ่มที่ได้รับกระทบหนัก ดังนั้น ในมุมมองของ ธปท. ผู้ปล่อยสินเชื่อ ก็คงมองว่าลูกหนี้กลุ่มนี้มีความเสี่ยงด้านเครดิตที่สูง ไม่อยากปล่อย กลัวเสียหาย กลัวเป็น NPL
- เพื่อช่วยลดข้อจำกัดและเพิ่มการเข้าถึงความช่วยเหลือแก่ SME ในสถานการณ์เช่นนี้ มาตรการสินเชื่อฟื้นฟู ได้ปรับปรุงเงื่อนไขสำคัญ ได้แก่

1. ใช้ “กลไกการค้ำประกันความเสี่ยงโดยภาครัฐ ผ่าน บสย.” ซึ่ง (1.1) เป็นรูปแบบการค้ำประกันที่ ธปท. มีความคุ้นเคย ต่างจากมาตรการ Soft Loan ครั้งก่อน ที่มีข้อจำกัดเนื่องจากต้อง share หลักประกันเดิม ทำให้อัตราการค้ำประกันที่แท้จริงต่ำ และ (1.2) กำหนดภาระค้ำประกันสูงถึง 40% ซึ่งเป็นอัตราค้ำประกันแบบกลุ่มที่สูงกว่าโครงการค้ำประกันสินเชื่อที่ดำเนินการมาในอดีต นอกจากนี้ ในกรณีผู้ประกอบการรายเล็กๆ เช่น Micro SME ที่มียอดหนี้เดิมไม่เกิน 5 ลบ. ได้กำหนดเงื่อนไขค้ำประกันรายตัวที่สูงถึง 90% ซึ่งสูงกว่าผู้ประกอบการรายกลางและใหญ่ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับความเสี่ยงที่รายเล็กจะผิดนัดมากกว่า หรือมีหลักทรัพย์ค้ำประกันน้อยกว่ากลุ่มอื่น

จำแนกตาม Size & Sector	Micro SME	SME	Corporate ทั่วไป	Corporate ที่พักแรม
วงเงินสินเชื่อเดิม (ลูกหนี้เดิม)	≤ 5 ลบ.	> 5 – 50 ลบ.	> 50 – 500 ลบ.	
วงเงินสินเชื่อที่ได้รับอนุมัติ (ลูกหนี้ใหม่)	≤ 1.5 ลบ.	> 1.5 – 15 ลบ.	> 15 – 20 ลบ.	
อัตราการชดเชยต่อราย	90%	80%	60%	70%

2. ให้ สง. เรียกเก็บอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นได้ตามระยะเวลาสินเชื่อที่ยาวขึ้น เพื่อให้สะท้อนความเสี่ยงและแนวโน้มการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ โดยในช่วง 5 ปีแรก กำหนดอัตราดอกเบี้ยให้ไม่เกินร้อยละ 5 ต่อปี ซึ่ง 2 ปีแรกจะอยู่ที่ร้อยละ 2 ต่อปี และลูกหนี้จะได้รับยกเว้นค่าดอกเบี้ยในช่วง 6 เดือนแรก เพื่อบรรเทาภาระต้นทุนทางการเงินในช่วงนี้ ขณะที่ระยะเวลาในการค้ำประกันสินเชื่อจะยาวถึง 10 ปี

- นอกจากนี้ เราได้เห็นธุรกิจขนาดใหญ่หลายรายร่วมมือกับสถาบันการเงินต่าง ๆ ในการช่วยเหลือธุรกิจรายย่อยในห่วงโซ่การผลิตของตนให้สามารถเข้าถึงสภาพคล่องจากมาตรการนี้เพิ่มเติม ผ่านการให้ข้อมูลที่จำเป็นในการพิจารณาสินเชื่อ เช่น ประวัติลูกหนี้ ยอดขายในอดีต เพื่อให้สถาบันการเงินประเมินความเสี่ยงของธุรกิจได้ง่ายขึ้น ซึ่งหากธุรกิจขนาดใหญ่อื่น ๆ มีการดำเนินการในแนวทางเช่นเดียวกันนี้ ก็จะช่วยเสริมประสิทธิภาพของมาตรการ และทำให้ลูกหนี้รายย่อยเข้าถึงความช่วยเหลือได้มากขึ้นอีก

- อย่างไรก็ดี ธปท. เข้าใจดีว่า ความต้องการความช่วยเหลือของผู้ประกอบธุรกิจเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ นอกจากการออกแบบกลไกที่กล่าวไปข้างต้นแล้ว หลักเกณฑ์การกำกับดูแลของ ธปท. ก็ผ่อนปรนเพื่อให้ต้นทุนของ สง. ในการดูแลผู้ประกอบธุรกิจต่ำลง โดยการแยกการจัดชั้นสินเชื่อที่ให้ใหม่นี้ออกมาจากสินเชื่อเดิม แม้กระแสเงินสดจะมีความเกี่ยวเนื่องกัน

- สำหรับประเด็นการสื่อสารนั้น ที่ผ่านมา ธปท. ได้มีการสื่อสารโดยตรงกับผู้ประกอบการผ่านทางสมาคมผู้ประกอบการต่าง ๆ เพื่อบรรยายและให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรการ พร้อมตอบข้อซักถามและข้อกังวลของผู้ประกอบการ รวมถึงกำชับให้สถาบันการเงินสื่อสารข้อมูลและรายละเอียดมาตรการฟื้นฟูให้ลูกหนี้รับทราบผ่านทางช่องของสาขาของสถาบันการเงิน โดยได้มีการจัดเตรียม factsheet ข้อมูลมาตรการสำหรับให้สถาบันการเงินใช้เป็นเครื่องมือประกอบการสื่อสารกับลูกค้า นอกจากนี้ ธปท. ยังได้เผยแพร่ข้อมูลมาตรการผ่านหลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์ ธปท. Facebook ธปท. และ call center มาตรการฟื้นฟู รวมถึงจัดงานแถลงข่าวกับสื่อมวลชนเพื่อส่งผ่านข้อมูลไปยังประชาชน พร้อมทั้งเผยแพร่ Q&A สำหรับประชาชนผ่านทาง

เว็บไซต์ <https://www.bot.or.th/covid19> และการให้สัมภาษณ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ด้วย

2.4 การปรับเงื่อนไขภายใต้มาตรการสินเชื่อฟื้นฟู เช่น ขยายเวลาชำระหนี้จาก 2 ปี เป็น 5 ปี พร้อมทั้งปรับเพิ่มเพดานดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินสามารถเรียกเก็บจากลูกหนี้ และกำหนดให้มี บสย. เป็นผู้ค้ำประกันความเสียหายจากการให้สินเชื่อภายใต้มาตรการ เป็นการออกแบบมาตรการโดยมุ่งเน้นช่วยเหลือสถาบันการเงินมากกว่าผู้ประกอบธุรกิจหรือไม่

- ด้วยสถานการณ์ที่ยังคงมีความไม่แน่นอนสูง ประกอบกับการระบาดของ COVID-19 ที่ยืดเยื้อกว่าที่คาดไว้ ทำให้รายได้ของทั้งธุรกิจและแรงงานลดลง โดยเฉพาะในภาคบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญกับเศรษฐกิจไทยสูงถึงร้อยละ 12 ของ GDP และมีการจ้างงานสูงถึงร้อยละ 20 ของการจ้างงานทั้งหมด โดย ธปท. คาดว่าการระบาดระลอกล่าสุดจะทำให้การฟื้นตัวกลับสู่ระดับก่อนโควิดของเศรษฐกิจไทย เลื่อนออกไปจากไตรมาสที่ 3 ของปี 2565 เป็นไตรมาสที่ 1 ของปี 2566 และคาดว่าจะใช้เวลาไม่ต่ำกว่า 3 ปี กว่าจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติจะกลับไปสู่ระดับก่อนโควิด

- ดังนั้น ก.คลัง และ ธพท. จึงจำเป็นต้องปรับปรุงกลไกการให้ความช่วยเหลือให้มีความยืดหยุ่นเพื่อรองรับความไม่แน่นอนในอนาคตและสอดคล้องกับวัฏจักรการฟื้นฟูธุรกิจ โดยได้ขยายระยะเวลาที่ ธพท. จะสนับสนุนสภาพคล่องให้กับสถาบันการเงินออกไปเป็นไม่เกิน 5 ปี จากเดิมไม่เกิน 2 ปี และปรับเพิ่มเพดานอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยที่สถาบันการเงินสามารถเรียกเก็บจากผู้ประกอบธุรกิจเป็นเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 5 ต่อปี จากเดิมร้อยละ 2 ต่อปี พร้อมกับมีกลไกการค้ำประกันโดย บสย. เพื่อสนับสนุนให้ความช่วยเหลือกระจายไปสู่ผู้ประกอบการกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นธุรกิจขนาดเล็กและมีความเสี่ยงด้านเครดิตเพิ่มสูงขึ้น

- นอกจากนี้ ในกรณี soft loan เดิม อัตราดอกเบี้ยที่กำหนดยังไม่สะท้อนความเสี่ยงที่แท้จริง ประกอบกับจากการหารือกับสมาคมในฝั่งลูกหนี้ผู้ประกอบการ พบว่าต้องการเพิ่มการเข้าถึงสินเชื่อมากกว่าการได้ราคา (อัตราดอกเบี้ยที่ต้องจ่าย) ที่ต่ำ หากกำหนดอัตราดอกเบี้ยต่ำแต่ไม่สามารถได้รับสินเชื่อ จะไม่เป็นประโยชน์ต่อลูกหนี้เลย

- อัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยสูงสุดที่ 5% และค่าธรรมเนียม บสย. อีก 1.75% ต่อปี ซึ่งรวมภาระต้นทุนทางการเงิน (all-in costs) แล้วยังต่ำกว่าดอกเบี้ยโดยทั่วไปที่ ธพท. คิดกับลูกหนี้ SMEs ที่มีความเสี่ยง เช่นกรณี SMEs รายเล็กจะจ่ายดอกเบี้ยที่ 8-10%

- จากข้อมูลอนุมัติสินเชื่อฟื้นฟูในช่วงเดือนแรก พบว่า สินเชื่อฟื้นฟูมีการกระจายตัวดี วงเงินสินเชื่อเฉลี่ยอยู่ที่ 2.4 ล้านบาทต่อราย โดย 62% ไปสู่กลุ่มลูกหนี้ธุรกิจขนาดเล็ก (Micro SMEs : วงเงิน < 5 ล้านบาท) ซึ่งเป็นลูกหนี้กลุ่มที่ปกติจะถูกเรียกเก็บอัตราดอกเบี้ย working capital สูงถึงกว่า 10% ดังนั้น เมื่อเข้าร่วมมาตรการแล้วจะได้รับอัตราดอกเบี้ยลดลงมาอยู่ที่ 5%

- อย่างไรก็ตาม ธพท. และภาครัฐ ได้คำนึงถึงภาระต้นทุนทางการเงินรวมของผู้ประกอบธุรกิจ เพื่อให้ผู้ประกอบการแบกรับต้นทุนด้านดอกเบี้ยที่สูงจนเกิน จึงมีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยในช่วง 2 ปีแรกไม่เกิน 2% และรัฐชดเชยดอกเบี้ย 6 เดือนแรก รวมถึงการชดเชยค่าธรรมเนียม บสย. เพิ่มเติม ในปี 3-7 เพื่อเป็นการเกื้อหนุนภาระต้นทุนทางการเงินรวมไม่ให้ปรับสูงขึ้นตามอัตราดอกเบี้ยในปี 3 เป็นต้นไป อย่างไรก็ตาม การชดเชยค่าธรรมเนียมที่สามารถช่วยได้บางส่วน เนื่องจากข้อจำกัดของงบประมาณและการจัดสรรงบประมาณที่ต้องมีการกระจายอย่างทั่วถึง

3. โครงการพักทรัพย์ พักหนี้

3.1 ในการรับโอนทรัพย์สินเพื่อชำระหนี้ภายใต้โครงการพักทรัพย์ พักหนี้ กำหนดให้ต้องประเมินราคาทรัพย์สินอีกครั้งก่อนการรับโอนหรือไม่ ผู้ใดจะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายหากกำหนดให้ต้องประเมินราคาทรัพย์สิน

- เพื่อบรรเทาภาระต้นทุนในการดำเนินการภายใต้โครงการพักทรัพย์ พักหนี้ ธพท. จึงไม่ได้กำหนดให้สถาบันการเงินประเมินราคาทรัพย์สินหลักประกันที่จะเข้าร่วมโครงการใหม่อีกครั้ง แต่ให้เป็นไปตามความสมัครใจของคู่สัญญา โดยหากคู่สัญญาตกลงให้มีการประเมินราคาใหม่อีกครั้งก่อนรับโอนทรัพย์สินเพื่อชำระหนี้ ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจะเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดในสัญญาสินเชื่อเดิมหรือเป็นไปตามที่คู่สัญญาตกลงกัน

3.2 โครงการพักทรัพย์ พักหนี้ มีแนวทางดำเนินการอย่างไรหากมูลค่าทรัพย์สินมากหรือน้อยกว่าหนี้สิน และจะสามารถป้องกันกรณีสถาบันการเงินกำหนดราคาปรับตีโอนทรัพย์สินเพื่อชำระหนี้ต่ำ จนเป็นเหตุให้ลูกหนี้ไม่สามารถปิดภาระหนี้ได้อย่างไร

- ธปท. ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณมูลค่าปรับตีโอนทรัพย์สินหลักประกัน โดยให้เป็นไปตามการตกลงกันของคู่สัญญา **ซึ่งกรณีที่ทรัพย์สินหลักประกันมีมูลค่ามากกว่ายอดหนี้คงค้าง และลูกหนี้ได้ตีโอนทรัพย์สินเพื่อชำระหนี้เท่ากับยอดหนี้คงเหลือ ลูกหนี้ก็สามารถซื้อคืนทรัพย์สินได้ในราคาไม่สูง** ขณะที่หากทรัพย์สินหลักประกันมีมูลค่าน้อยกว่ายอดหนี้คงค้าง ทำให้เมื่อลูกหนี้ตีโอนทรัพย์สินแล้วยังมีหนี้คงค้างอยู่ ธปท. ได้กำหนดให้สถาบันการเงินพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้สอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ประกอบธุรกิจ และสถาบันการเงินสามารถพิจารณาพักชำระหนี้ตลอดช่วงที่อยู่ในโครงการได้

3.3 ภายใต้โครงการพักทรัพย์ พักหนี้ หากลูกหนี้มียอดหนี้คงค้างมากกว่ามูลค่าทรัพย์สินหลักประกัน ทำให้ยังมียอดหนี้คงเหลือภายหลังตีโอนทรัพย์สินชำระหนี้ กรณีนี้สถาบันการเงินสามารถนำทรัพย์สินหลักประกันของลูกหนี้ออกขายได้หรือไม่ และหากครบกำหนดระยะเวลา 5 ปี ภายใต้โครงการแล้ว ลูกหนี้หรือเจ้าของทรัพย์สินยังสามารถซื้อทรัพย์สินคืนได้หรือไม่ หรือหากสถาบันการเงินจะนำทรัพย์สินออกขาย จะต้องดำเนินการผ่านกรมบังคับคดีใช่หรือไม่

- โครงการพักทรัพย์ พักหนี้ เป็นกลไกการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ในช่วงที่สถานการณ์ยังมีความไม่แน่นอนสูง โดยให้ลูกหนี้สามารถตีโอนทรัพย์สินหลักประกันเพื่อชำระหนี้กับสถาบันการเงิน เพื่อลดภาระหนี้เป็นการชั่วคราว ขณะเดียวกัน ลูกหนี้หรือเจ้าของทรัพย์สินยังคงมีสิทธิที่จะซื้อทรัพย์สินนั้นคืนในราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรมต่อทั้งลูกหนี้และสถาบันการเงินภายในระยะเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันที่โอนทรัพย์สินหลักประกัน โดย**ภายในระยะเวลาดังกล่าว สถาบันการเงินต้องไม่นำทรัพย์สินหลักประกันที่ปรับไปขายให้บุคคลอื่น** เว้นแต่ผู้ประกอบธุรกิจเจ้าของทรัพย์สินหลักประกัน หรือบุคคลอื่นซึ่งผู้ประกอบธุรกิจหรือเจ้าของทรัพย์สินหลักประกันกำหนดจะแจ้งสถาบันการเงินเป็นหนังสือว่าไม่ประสงค์จะใช้สิทธิซื้อทรัพย์สินหลักประกันดังกล่าวคืน

- อย่างไรก็ตาม หากพ้นกำหนดระยะเวลาภายใต้โครงการแล้ว สิทธิในการซื้อทรัพย์สินหลักประกันคืนเป็นลำดับแรกของลูกหนี้หรือเจ้าของทรัพย์สินดังกล่าวจะหมดลง และสถาบันการเงินสามารถนำทรัพย์สินออกขายให้กับบุคคลอื่นได้โดยไม่ต้องดำเนินการผ่านกรมบังคับคดี เนื่องจากสถาบันการเงินเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินดังกล่าวแล้วนับแต่วันที่ปรับโอน รวมถึงข้อตกลงที่จะขายทรัพย์สินคืนให้กับลูกหนี้หรือเจ้าของทรัพย์สินภายในระยะเวลาที่กำหนดได้สิ้นสุดแล้ว

3.4 ธปท. มีแนวทางดำเนินการให้ลูกหนี้มั่นใจว่าสถาบันการเงินจะให้สินเชื่อเพื่อซื้อทรัพย์สินคืนได้หรือไม่

- เนื่องจากผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของโครงการพักทรัพย์ พักหนี้ เป็นกลุ่มธุรกิจที่มีศักยภาพ แต่ได้รับผลกระทบชั่วคราวจาก COVID-19 ซึ่งคาดว่าเมื่อเศรษฐกิจฟื้นตัว จะสามารถกลับมาดำเนินกิจการได้ตามปกติ เช่น ธุรกิจในการท่องเที่ยวและโรงแรม ดังนั้น หากสถาบันการเงินพิจารณาแล้วเห็นว่าธุรกิจของลูกหนี้ฟื้นตัวและมีความสามารถในการชำระหนี้ สถาบันการเงินสามารถพิจารณาให้สินเชื่อกับลูกหนี้เพื่อซื้อทรัพย์สินหลักประกันภายใต้โครงการคืนได้

- ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติ สถาบันการเงินบางแห่งได้ทำข้อตกลงเพิ่มเติมเกี่ยวกับเงื่อนไขการขอสินเชื่อเพื่อซื้อทรัพย์สินคืนกับลูกหนี้ เพื่อคลายความกังวลให้กับผู้ประกอบการ

3.5 ธปท. สามารถกำหนดเงื่อนไขสิทธิการซื้อคืนให้เป็นสิทธิเฉพาะบุคคล (exclusive rights) แทนที่จะเป็นสิทธิแรก (first rights) ได้หรือไม่

• ธปท. ได้ออกแบบกลไกของโครงการพักทรัพย์ พักหนี้ เพื่อให้มั่นใจว่าภายในระยะเวลาภายใต้โครงการ ผู้ประกอบธุรกิจหรือเจ้าของทรัพย์สิน รวมถึงบุคคลอื่นที่ผู้ประกอบธุรกิจหรือเจ้าของทรัพย์สินกำหนด จะเป็นกลุ่มบุคคลที่มีสิทธิซื้อทรัพย์สินหลักประกันคั้นเท่านั้น โดยสถาบันการเงินไม่สามารถนำทรัพย์สินหลักประกันที่รับโอนไปขายให้บุคคลอื่นภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ เว้นแต่จะได้รับแจ้งจากกลุ่มบุคคลดังกล่าวเป็นหนังสือว่าไม่ประสงค์จะใช้สิทธิซื้อทรัพย์สินหลักประกัน ดังนั้นข้อกำหนดของ ธปท. มีลักษณะเป็น exclusive right อยู่แล้ว

3.6 ธปท. มีแนวทางดำเนินการเพื่อป้องกันกรณีสถาบันการเงินกำหนดอัตราค่าเช่าทรัพย์สินหลักประกันสูงเกินไป จนเป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจของลูกค้าในช่วงระยะเวลาที่อยู่ในโครงการพักทรัพย์ พักหนี้

• เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการเจรจาระหว่างคู่สัญญา เพื่อให้อัตราค่าเช่าเป็นไปอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานะของผู้ประกอบธุรกิจแต่ละรายที่แตกต่างกัน ธปท. จึงไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับอัตราค่าเช่าไว้ แต่ ธปท. ได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้สถาบันการเงินนำค่าเช่าที่ผู้ประกอบธุรกิจหรือเจ้าของทรัพย์สินได้ชำระให้กับสถาบันการเงิน มาหักออกจากราคาซื้อทรัพย์สินหลักประกันคืนด้วย

• นอกจากนี้ ธปท. ได้สื่อสารให้สถาบันการเงินตระหนักว่า การกำหนดอัตราค่าเช่าควรพิจารณาตามความสามารถในการหารายได้ของผู้ประกอบธุรกิจภายใต้สถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อไม่ให้เป็นการระต่อผู้ประกอบธุรกิจมากเกินไป อีกทั้งยังได้จัดทำข้อความมาตรฐานในประเด็นสำคัญสำหรับให้สถาบันการเงินนำไปบรรจุในสัญญาภายใต้โครงการพักทรัพย์ พักหนี้ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้ประกอบธุรกิจจะได้รับการช่วยเหลือตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

3.7 ในทางปฏิบัติ สถาบันการเงินมักจะรับโอนเฉพาะอสังหาริมทรัพย์เพื่อชำระหนี้เท่านั้น ธปท. ควรกำหนดให้ประเภททรัพย์สินที่สามารถนำมาโอนเพื่อชำระหนี้ภายใต้โครงการพักทรัพย์ พักหนี้ครอบคลุมถึงสิทธิการเช่าระยะยาวด้วย

• ภายใต้โครงการพักทรัพย์ พักหนี้ ภาครัฐไม่ได้จำกัดประเภททรัพย์สินที่จะสามารถเข้าร่วมโครงการ อย่างไรก็ตาม ทรัพย์สินดังกล่าวต้องเป็นหลักประกันตามกฎหมายไทยกับสถาบันการเงินก่อนวันที่ 1 มีนาคม 2564 เพื่อป้องกันการชำระหนี้ของสินเชื่อที่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการประกอบธุรกิจ ซึ่งรวมถึงสิทธิการเช่าที่ได้มีการนำมาเป็นหลักประกันด้วย